

Symposium
Het Verzet in West-Zeeuws-Vlaanderen
vrijdag 31 januari 2020
Gemeentehuis Oostburg

Serier
Kars
Wilhelmina
Straatnaam

een theatrale poëtische bijdrage

straatnamen en bijbehorende gedichten

Straatnaam: Hannie Schaft
Het Lied der Achttien Dooden (strofe, Jan Campert)

Straatnaam: Greta Thunberg
Verzet vraagt lef

Straatnaam: Rosa Parks
Ochtendgloren

Straatnaam: Selma van de Perre
Hoeft een naam iets

Straatnaam: Francien de Zeeuw
Francien

Straatnaam: Wilhelmina
Serier, Kars, Wilhelmina, Straatnaam

L. en Jan
Straatnaam: Jan Kars en Leendert Serier
Serier 26 Kars 25

Het Lied der Achttien Dooden

Een cel is maar twee meter lang
en nauw twee meter breed,
wel kleiner nog is het stuk grond,
dat ik nu nog niet weet,
maar waar ik naamloos rusten zal,
mijn makkers bovendien,
wij waren achttien in getal,
geen zal den avond zien.

.....

(een strof uit het gedicht van Jan Campert)

Verzet vraagt lef...

De hemel boven ons
Met de vogels die kwetteren en tsjilpen
Met de wolken die ons vermaken
liggend in het gras
Wou dat het zo gebleven was

verzet vraagt lef
want soms kraaien de vogels doodsbesef

verzet daagt doen

De stoel waar jij nu zit.
fauteuil van niet toegelaten angst
zetel van gesloten ogen
kussens die jouw opstaan absorberen
Wou dat het zo gebleven was

Verzet is een straatnaam

Een bord is maar één meter lang
En nauw 30 centimeter breed
Wel kleiner nog het stuk grond
Voor de paal als je weet
Waar je naam wordt geschreven
Met onderschrijf bovendien
In Oostburg met twee in getal
Slechts dit bord mag steeds de ochtend zien

Verzet vraag lef...

De hemel boven ons
Met de vogels die fluiten en lokken
Met de wolken die glijden
Liggend in het gras

Wou dat het zo gebleven was

Ochtendgloren

Ik zou hier willen spreken over ochtendgloren.
Van nieuwe kansen van opnieuw geboren.
Maar gadver dat is dichterstaal.
Van een zachte bries die onze levens streelt
Van vogels in de wijde lucht, niemand die de vrijheid steelt
Maar nee, ahrg... wat is dit allemaal

De ketens verbroken
Hebben we er wat van opgestoken?
Zijn wij nog aan het bewaken?
Plegen wij verzet om niet kwijt te raken
Om nooit door te maken
En net als Jan en Leendert kennismaken..
met noodzakelijk verzet!

Kunnen wij het waarmaken?
Zorgen wij dat we niet ontwaken
Tussen mensen die kapotmaken
Wat wij opbouwen platmaken

Dat we aanhaken
Bij mensen die bouwen? Vertrouwen?
In goed en mooi en vrede en van die dingen.
Dat we het goede samen zingen.
Dat we dagelijks ontwaken
We het fijne mogen smaken
We niet hoeven mee te maken
Dat we leven met plezier.

Jan Kars   Leendert Serier

Want laten we elkaar niets wijsmaken.
Wat zij moesten doormaken..
Zijn wij nog aan het bewaken?
Plegen wij verzet om niet kwijt te raken?

*De zachte bries die onze levens streelt.
Van vogels in de wijde lucht, niemand die de vrijheid steelt?*

hoeft een naam iets?

elke naam moet tenminste
een keer worden gespeld op het gemeentehuis
vreugdevol door een ouder die met die naam
een geloof een held een vriend of een familielid
in leven houdt

elke naam moet minstens vierduizend keer
worden geroepen vanuit een halfopen buitendeur
terwijl de warme lucht van het avondeten door een keukenraam
een koude kinderneus inkrukt

alle namen horen zeker vijf maal op het puntje
van de tong van een beste vriend te liggen bij de vraag
naar wie zijn of haar beste vriend is
en waarom

geen één naam verdient het om ongefluisterd te blijven
en niet via het oor van een geliefde
buitengewoon vaak de buik van die ander
te kriebelen

daar zijn namen voor gemaakt

namen horen een leven lang mee te gaan
en met een heel leven weet u heel goed
wat ik bedoel

namen mogen alleen langzaam verdwijnen uit onze gedachten
en niet voordat ze een afscheidsdansje hebben gemaakt
op onze bevende lippen

er is geen enkele reden om de naam
van een muur te schroeven

als die naam niet een nieuw huis
te wachten staat

Francien

20 oktober 1944
Jij spreek Engels Francien

Tachtig mensen in de schuur
Ineengedoken
Angst
Er wordt God gevraagd,
Want van beide kanten vuur

20 oktober 1944
Grauwe dag, geen zon.
9 graden Celsius boven nul.
Een ijskoude dag.
Jij spreekt Engels Francien

Drie mensen gebukt
Gehaast
Ontwijkend, twijfelend, vastberaden
Marien, de boer
Jan Kars, marechaussee
Poppedijn ging mee.

Ontwijkend, twijfelend, vastberaden
Waterlandkerkje Niemandslaan
Wie schoot vriend of vijand.

Stierf hij vlak naast jou Francien?
Zei hij nog een laatste woord.
Sprak jij nog Engels?
Jij spreekt Engels Francien

Serier, Kars, Wilhelmina, Straatnaam

Wilhelmina

Prinses geboren
In een leven voorbestemd
Koningin geworden
Gemaal getrouwd
Moeder geworden
Door de oorlog afgeremd

Door de oorlog gegroeid
Met zaken bemoeid.
Terug over de streep van meel.
Koningin geweest.
Betekende veel.

Prinses geworden
Gestorven. Herdacht.
Koningin met pit.
Naar de Nieuwe Kerk gebracht.
Het land was wit.

De Wilhelminastraat
Er zou ook kunnen staan...
De Wilhelminalaan
Het Wilhelminaplein
Wie wil er ooit een straatnaam zijn?

Jan Kars

Jongetje geboren
In een leven onbekend

De Osdorperweg
De velden en sloten
Als kwajongen genoten
Die lange rooie, onverschrokken, vol moed
Door opoe gevoed
De oorlog gekomen
Bij Waterlandkerkje het leven ontnomem

De marechaussee heeft geschreven
Zonder vrees en zonder blaam
Ook Oostburg heeft geschreven
Een Blauw Bordje met zijn naam.

De Jan Karsstraat
Er zou ook kunnen staan...
De Jan Karstaan
Het Jan Karsplein
Wie wil er ooit een straatnaam zijn?

Leendert Serier
Jongetje geboren
In een leven onbekend

Zeeuw uit Kats,
Een leven in eenvoud
Met vader samen
Want Wilhelmina's zijn slechts namen

De slikken, het zout
De oorlog gekomen.
In Neuengamme zijn leven ontnomen

De marechaussee heeft geschreven
Zonder vrees en zonder blaam
Ook Oostburg heeft geschreven
Een Blauw Bordje met zijn naam.

De L. Serierstraat
Er zou ook kunnen staan...
De L. Serierlaan
Het L. Serierplein
Wie wil er ooit een straatnaam zijn?

L en Jan

Brief aan de Gemeente S.

Ik fiets door de straten
Ga rechtsaf
En ik denk aan de mannen waar we vandaag aan willen denken
Als zij nog konden praten
Fiets ik door de straten
Ga linksaf
De Grote Beer, de Melkweg
De hemel, de planeten
De sterren weten zij ervan?
Als zij nog konden praten
Kom ik bij hun straten.
Zie ik L en zie ik Jan
Ik denk aan Jan
De boerderij met 80 mensen
Dat hij dat durfde
Verzetsman Jan!

Ik denk aan L
Zijn tocht naar Vught naar Neuengamme
Gestraft voor zijn verzet.
Verzetsman L!

L. en Jan.
Wat een moed
Zou ik dit durven als ik moet?

Gemeente S.
L. en Jan
Ik heb dat niet begrepen.
En deze middag zou ik willen onderstrepen.
Dat Leenderts heldenmoed niet moeten worden afgekort
Tot een letter en een punt op een straatnaambord

Wie komt er in verzet
Tot het nieuwe bord is neergezet?

Serier 26 Kars 25

Vraag mij
Niet het waarom
Niet het verklaren
Dat we vrij waren / vrij zijn / vrij mógen zijn / vrij zúllen zijn / wij

Geef mij
Geen reden
Geen dwang
Geen enkel moment om het óóit te vergeten.
Maar dénk mij
Dat we denken / herdenken / stééds denken / nóóit stoppen / wij

Vier mij
Ja laten we het in gódsnaam vieren
Dat wij vieren kúnnen / vieren mógen / misschien wel vieren móeten / Oostburg

Vier mij.
Ik ben Jan Kars en Leendert Serier
25 jaar, 26 jaar
Gedood! Vermoord, Oostburg!

Vraag mij
Niet het waarom
Niet het verklaren
U heeft onze namen gehoord.
Serier, 26, Kars, 25
Denk mij
Vier mij.